

ЭШ ХУУЗУНУН НЕГЕЛДЕЛИГ ЧУГААЗЫ

Партия документилерин солуурунга нанчаар белеткенип турарынын дугайында Чевен-Хемчик районунун «Алдан-Маадыр» совхозунун таванде партия эге организациянын секретары эш Х. БОРБАЙ-ОДУН ийги чагазын мөөк адамда парладыбыс.

Совет Социалистик Республикаларын Эвилелин тургусканы, оон буту төгүздү дуржулгазы — социализмдин эң улуу чаалап алышкынынын бирөөсү, Коммунист партиянын Ленинин национал политикасын амыдырага боттандырып чорударынын чайыннанчак улугер-чизке болган. Ол бүгүнкү амыдыралга ачы-дузалык үрө-тунели эвилелешкен республика бүрүндөн бистин чуртуну нация болгаш биче-буурай уаустар бурзузунен тодаргайы-биле көстүп турар.

Литванын куш-ажылыч уауу- В. И. Ленинин идеялары- нын Октябрь революциянын идеяларынын саздары-биле 1918 чылда-ла боттарынын чуртуна Совет эрге-чагырганын доктадып тургусканнар. Иначазы-даа ук черин буржуазия империалисттик күрү-нелерин дузаламчызы-биле ажылчынарнын болгаш тараачынарнын анык эрге-чагырганын баам, хан-чиге бо-рааннар. Литванын дыка ча-жыт байдалга ажыдаар уурга тааварынын Коммунист партиянын ууртулгазы-биле чораш, бистин чериян эң дээр оодары болгаш кыстары боттарынын көр хөөн чок эрге-чагырганын хуу 20 ажыг чыл дургузунда демисе-жин келгенер.

1940 чылдын чайындыда Литва болгаш Балтий эрийнискер-дээ республикалары СССР-нин улаустарынын ин-тервенционалдык диктаторунун ачынында боттарынын көр хөөн чогу фашисттик корум-чур-думну дүжүр откаш, Совет эрге-чагырганын катип тургус-кан үеде олар боттарынын са-

ЛЕНИНЧИ ОРУК-БИЛЕ

И. МАНЮШИС, ЛИТВА ССР-НИН МИНИСТРЛЕР ЧӨВУЛЕЛИНИН ДАРГАЗЫ

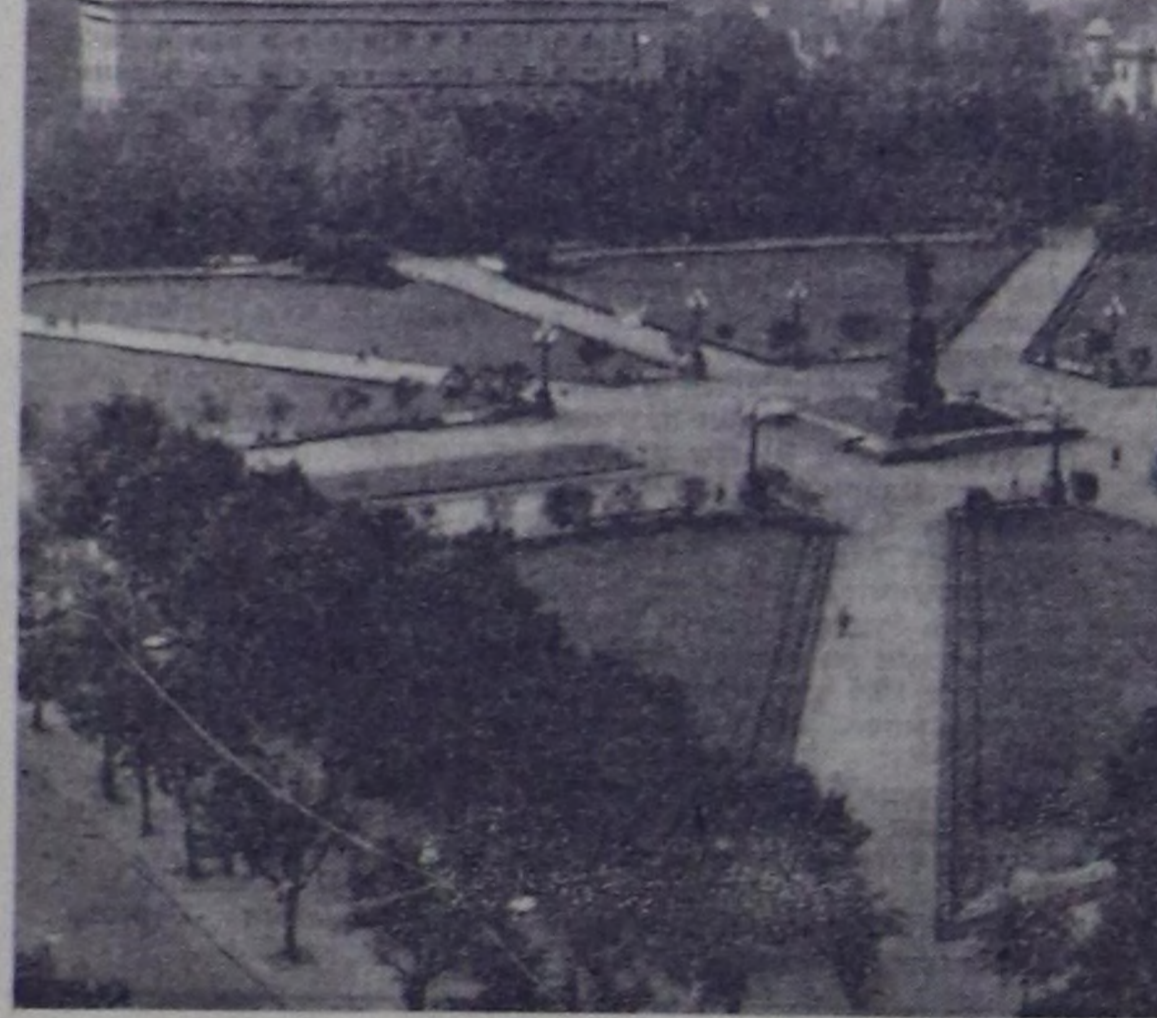
лим-хуузу Совет Эвилелинин улаустарынын салым-хуузу-биле кезээ-мөңгөде холбашты-рар деп шийтирилгенер. Дайын үезинде урелип-бу-зулган хоорайларны катип тууду тургузар талазы-биле Литванын ажылыч чоннарын-га олар баш акы-дунма бузуу-га дузалашканнар. Төгүтүк кыска хууса дургузунда со-циалисттик уауг чартылгалар-ны кылган. Бистин респу-блика капиталисттик күрү-нелерин хожудангай чер ажы-дыг кожундаа бооп турган болза, амгы үеде ол бедик хөгжүдөлиг улетпураг бол-ган хой адырлыг көдө ажы-лыгтыг, чекетелип турар чурт апарган. Ол ишкан ма-шина тудуушкуну, прибор бу-дурери, химия электронууг болгаш улетпуриг эске-даа мындыг адырлары тургусту-ган. Чик, аш-чем, мях бол-

базырадыр улетпур база улам хөгжөн. Бо чылдын төчүзүгө че-дир Литванын улетпуригуну-нунти продукция будуруп үн-дурери дайын мурундагы дененден 36 катип ажар болгаш электри энергия ажы-дап ундурери 100 ажыг катип өөр. Бистин улетпуригуну-нун 10-на хун дургузунда бүгү 1940 чылдындан хой продук-цияны будуруп ундурети тур-рар. Литванын будуругелери-нин маршаларын эдилген кы-лаалар чүгө бистин чурта-зөөс, харып даштыкыда-даа дыка илпертөөн. СССР-ден оларын 70 ажыг чурттарже ундурети турар. Эрте-техник-тиг депшилегин шашкычы-дар болгаш будуругелери ор-ганизастарын сайырагайжи-дар талазы-биле хой ажыдар кылдырган, ол чорук куш-ажылыч будурукчулук өстү-реринин бедик темпизин хан-дырарына илгин берген.

Көдө ажыл-агый талазы-биле уауг чедимшилериг бис. Эрткен беш чылда көдө ажыл-агый продукциянын ор-тумаа-биле чылда будуруп ундурети эрте беш чылга (1961—1965) денээрже, оон 36 хуу көвүдөн. Республиканын эртеден-дери, культура ажылдакчы-лары чыл келген тууду-на уауг чедимшилериг болуп, ажылыч чоннарын амыдыра-ны улам чаагайжып турар.

ССР-нин чайгалыш чокка улам быжылгаар, социалист националарыны бүгү хөмчө-биле чекетелдир, оларны чоруту чокчулаштырар согурагы СЭКП-нин XXIV съездинин шийтирилгенде айткан бол-гай. Бо талазы-биле чаа чу-гула үе-чада тоску беш чыл болур. 1971—1975 чылдарда бистин республикага улетпур продукциянын будуруп ун-дурети будуу чартыг катип көвүдөр. Техниктиг депшиле-ниң хамааржып турары база улустун хергеде бараандарын

дыр шалыпчы куш-ажылыч эдечтеге турбушаан, 1971 чылдын планын күтүскөн. Бо чылдын агаар-бойдузуун бай-далы аар-берге болган-даа болза, көдө ажыл-агыйнын ажыл-ишчилери чылды баагы-зөөс көргүзүлгө-биле дооуп турар. Совет эрге-чагырганын чыд-дарынын дургузунда литва улустун угаан-бодал амыды-ралында база-ла уауг чартыл-галар болган. Акы-дунма улаустарын культуранын салдары-биле чаа, социалисттик культура бисте тургустунган. Совет эрге-чагырганын ачы-ныда республиканын Эртем-нер академияны болгаш хой-хой эрте-техниктег инсти-туттары тургустунган. Ол бүгү черлерде тебетикиг болгаш дуржула физикалык, элек-тротехникалык, биологиялык, биохимиялык болгаш эртеминик-эске-даа адырларын оңо, хевирлиг улаанышкыны тур-густунган. Литва эртеден-дери ажылыч бистин чуртуну кыжылаарында дашкаар база суражаан.

Литва ССР-нин наймыслам Вильнюс хоорайда Ленин шолу. (СЭТА-нын фотохроникасы).

буудуруп үндүрүп турар адыр-лар улам дүргөн, темпизиг хөгжүп турар. Улуг планнын боттанды-рып чорударына акы-дунма республикалар Совет Литвага хун бурду дузалажып турар. Бистин энергетикамыстыг эң уауг төвү — Литвада В. И. Ленин аттыг ГРЭС-ти тууду тургузар чакылаары кылдып турар чуртуну чүе-чүе буу-ругелери оон тууду хуусаа-ныдан үш ай бурунгаар — СССР-нин 50 чыл оюнун бу-дүүзүндө доозулау дөш иден-кейлиг дузаны көргүзүп тур-рар. СССР-нин Согу-Барыш талакы энергия системаына улашкан ол станцияны күчү-зү ам 1 миллион 800 муң киловатт чед берген.

СЭКП-нин XXIV съезди-нин Директиваларын баулар республикада индустриянын чаа адырын — нефть бол-жазырадыр будуругелери чуртуну тууду турар. Бо беш чылдын төчүзүндө акы-дунма респу-бликаларын шунтузуну дуз-аламчызы-биле Мажейкяйда ту-дуп турар нефть болжазыра-дыр заводтун бирги элчезе-ажылгалга кирер. Ол завод нефть дамчылар хооразар дамчыштыр Сибирден келген газ-биле ажыдаар ужурут. Көдө ажыл-агыйны улам ийги хөгжүдөр талазы-биле ажылдын канчаар-даа ажык уауг программазын айттып ту-рар. Беш чылдын сөөлү чы-лында тараа культуралары-нын дүжүдүн гектарда-на ор-тумаа-биле 30 центнер че-дирер ужурут. Элт будурери 21 хуу, сүт — 12 хуу көвүдөн турар.

Беш чылдын дургузунда нинти шолу 9 миллион хире дөрбөлчүн метр, тодаргайлаар-га, эрткен беш чылдыннын бештин биринден хой чурт-талга шөлүн туурар. Совет Литванын ажылыч чоннары СССР-нин чартык чүс чыл юбилейине аддар кыл-

КИЧЭЭНГЕЙ САЛЗА ЧОГУУР АЙТЫРЫГ

Ажылыч чоннарын комму-нисттик кичизидилгезинге, чаа дикцияны хөмчиреп кичизиде-рге массалыг информ-ацияны чөпсө — парла-лааг ролон улам ийги бедирлерин эркежок чугула-зын СЭКП-нин XXIV съезди-нинге база катип чугулаап айтканын. Кызылдың чурттал-чалыры чыл саяныда хой сан-жык солувары болгаш жур-налдары чакыдып ап турар.

Иначазы-даа чамдык пар-тия организастары коллек-тив хөмчиреп кичизиде-рге массалыг информ-ацияны чөпсө — парла-лааг ролон улам ийги бедирлерин эркежок чугула-зын СЭКП-нин XXIV съезди-нинге база катип чугулаап айтканын. Кызылдың чурттал-чалыры чыл саяныда хой сан-жык солувары болгаш жур-налдары чакыдып ап турар.

Чикжээ, «Агита-тор» деп журналды чүгө 150 кичи чакыткан. «Молодой ком-мунист», «Коммунист», «Пар-тиянын жаны», «Политичес-кое самоборозование» журна-ларын көчүрү эвөөн чакыт-кан.

Пиво заводу, хууда чакыт-лар-биле хен даараар фабрика, үстүр Енисейнин пароход участогу, республиканын санитационна, Тыва АССР-ин Министрлер Чөвүлелин-ин ав-тобазаны ишкан коллектив-терде интизация-биле чакыдыл-га чүгөр чоруттуган болза-да, «Правады» болгаш партияны журналдары чүгө 1—2 эк-земплярны бижидип алган.

Мурунда чылдарга деп-дирерге, бо чылны И 1 АТБ-ге, Кадик камгалад министр-ствоуна, Респотребсоюзту баазаына, «Улуг-Хем» бол-гаш «Кызыл» ресторандарга, «Сельхозтехника» катты-жымшыкына, «Тыва тууду» трезинаге солувар болгаш журналдар чакыдылганы дыка багай чоруттуган. «Соци-алистическая индустрия», «Эко-номическая газета» деп чу-гула солувары база аныктар-ны солуварын болгаш жур-налдарын чакыдып алмырче кичээниг кошкан.

Хоорай чогунуң «Көк-Тей», «Кара-Хаак», «Сукпак» сов-

СЭКП-нин Кызыл хоорому бо айтырыг холбаштыг тус-кай доктадып хөмчиреп алган. Аңаа дүшүр хой-хой партия организастары солувар болгаш журналдар чакыдылганы организастык чорудар тал-лазы-биле уауг ажыдарын чор-руду турар. Оларга хаммак-тык мурунда Автообуктур тударынын болгаш ачылгаа-рынын будуругелерге эргелен, № 1 база № 14 школалары, Чероновиц ортумак школары, Урутар албан черлеринин каттыжымшыкына, башкы учалашынын болгаш эске-даа коллективтерин хамаарышты-рып болур. № 3 АТБ-де, 48-ин туту эргеленде, Сац министр-терствоузда, Улуг-Хем мях үлетпур ажал-агый черинде солувар болгаш журналдар чакыдылганын байдалы эрткен чылдан дээр бооп турар.

Хоорай чогунуң «Көк-Тей», «Кара-Хаак», «Сукпак» сов-

Чоорай чогунуң «Көк-Тей», «Кара-Хаак», «Сукпак» сов-

Чоорай чогунуң «Көк-Тей», «Кара-Хаак», «Сукпак» сов-

Чоорай чогунуң «Көк-Тей», «Кара-Хаак», «Сукпак» сов-

Чоорай чогунуң «Көк-Тей», «Кара-Хаак», «Сукпак» сов-

НОМНУ-ТУСКАЙ ЭРТЕМНИГЕРГЕ

Көдө ажыл-агыйнын тус-кай эртемчилери ол салбыр-га хөстүг үезинде келген, ажылдык ачылыгы-биле эркектен номун бижидип аң-зы тускай залга номчуп, ден-деп ап болур. Салбыр-ду көдө ажыл-агыйнын алам-бу-ру адырларына хамаарыш-кан номнар бар. Чикжээрге, агрономнар — чорутууч, өл-төг, туштерин камгала-рынын, агрохимиялык дуга-рында номнарын, зовет тус-кай эртемчилер — малдар-ын амыран, ажаары, оң та-рын бооздылганы, малдын хададырыг заргылары дөш эске-даа айтырлар талазы-биле номнарын номчуп ап бо-лур. Салбырда инженер-мех-аниктерге, инженер-мелтор-пиктерга, плазовиктерге, эко-номистерге болгаш мях ажыл-агыйнын ажылдакчы-ларынга херектиг тускай ном-нар хой.

Көдө ажыл-агый технику-музун, профессионал-техник-тиг учкыныг сургуулары болгаш башкы институтууңу биология факультетинин сту-

дентилер ук салбырдан бот-тарынын өрөдидегениге аныктыг номнарын өрөдидеге программазына немей ном-чууру-биле бижидип ап болур. Ол ишкан адыр-тымын ажылдакчыларынга, балыкчы-ларга, ачыларга херектиг номнар салбырда хой болуу турар.

Республиканың А. С. Пуш-кин аттыг библиотеканы ук салбырда чугула номнарын Москваың топ коллектору-нуң эрте библиотекаларын-дан чакыдып, оон фондуун байыштып турар. Бо чорук көдө ажыл-агыйнын бүгү адырларын эркежок чугула номнар-биле хадырарына дузалаар.

Көдө ажыл-агый номнары-нын салбырына чаа номнар-нык дөштөгөн ачы-аңгы аттар-биле эртин турар. Оон аңгыда, көдө ажыл-агыйга хамаарылганы бүгү-ле жур-налдарын, солуварын өр-тан номчуп ап болур.

1972 чылда салбыр делегте-корүлдери чоруткан. Респу-бликаның чамдык ажыл-агый-

дентилер ук салбырдан бот-тарынын өрөдидегениге аныктыг номнарын өрөдидеге программазына немей ном-чууру-биле бижидип ап болур.

Республиканың А. С. Пуш-кин аттыг библиотеканы ук салбырда чугула номнарын Москваың топ коллектору-нуң эрте библиотекаларын-дан чакыдып, оон фондуун байыштып турар.

Бо чорук көдө ажыл-агыйнын бүгү адырларын эркежок чугула номнар-биле хадырарына дузалаар.

Көдө ажыл-агый номнары-нын салбырына чаа номнар-нык дөштөгөн ачы-аңгы аттар-биле эртин турар.

«ТООРА-ХЕМДЕН»

Тожу районда «Тоора-Хем» совхозунун амыл-ишчилери СССР-нин 50 чыл юбиле доктадып умуражар дээр, социалисттик чарышты улам-на камбарып турарлар. Совхоз куруне мурунда планын даялгаларын күсүдөр талазы-биле багай эвөө көргүзүл-гөни чедип алган. Эрткен он айларда совхоз курунеге сүт саздарын 139,8 хуу күсүскөн. Оң дээр, 120 тонна сүттү саздар турган, 167 тонна сүттү сазыны-дыр. Планды даш-каар сүт саздары уламчылап турар. Дүк саздар планын 101 хуу күсүскөн. Совхоз курунеге элт саздар планын барыма-га дооуп турар.

Көдө ажыл-агыйнын тус-кай эртемчилери ол салбыр-га хөстүг үезинде келген, ажылдык ачылыгы-биле эркектен номун бижидип аң-зы тускай залга номчуп, ден-деп ап болур.

Республиканың А. С. Пуш-кин аттыг библиотеканы ук салбырда чугула номнарын Москваың топ коллектору-нуң эрте библиотекаларын-дан чакыдып, оон фондуун байыштып турар.

Бо чорук көдө ажыл-агыйнын бүгү адырларын эркежок чугула номнар-биле хадырарына дузалаар.

Көдө ажыл-агый номнары-нын салбырына чаа номнар-нык дөштөгөн ачы-аңгы аттар-биле эртин турар.

